

LARY

Nr 1
Mars 2001

FÖR STRUP- OCH MUNHÅLECANCER

Gävleborgsför-
eningen
inbjuder till en
resa till Italien
sid 5

Hallandsför-
eningen
har firat 15
års-jubileum
sid 9

Aydan och Matilda
önskar våra läsare en
Glad Påsk!

Svenska Pärlor
Ragnar tipsar om
utflyktsmål
sid 14

Doktors spalt
läkare svarar på
frågor
sid 17

LARY

Ärgång 28 • Nr 1-2001

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

KANSLI & REDAKTION

Barks Väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 83 10 - FAX. 08-655 46 10

TEXTTEL. 08-655 43 20

E-POST laryngforbundet@telia.com

POSTGIRO 85 17 54-2

BANKGIRO 5703-3573

ANSVARIG UTGIVARE Bo Persson

REDAKTÖR Bo Zachrisson

MEDARBETARE I REDAKTIONEN

Sevinj Neimatova, Ragnar Sarin

Gunnar Schneider

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Bo Persson

Övre Hantverksgatan 20 A

831 36 Östersund

TEL. 063-12 30 41

MOBIL 070-512 51 96

E-POST bo.persson.laryng@telia.com

GRAFISK FORM

Gunnar Schneider

E-POST gunnar@mbox424.svipnet.se

TRYCK

SCR Konst- och Kvalitetstryck AB

MATERIAL

till tidningen sänds till:

Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14, 170 73 Solna

Märk kuvertet "Lary"

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt, ej beställt material.

Insänt material returneras

endast på begäran.

Eftertryck och citering är tillåten

om källan anges.

ANNONSER

1/1 sida färg 7.000:-

1/1 sida i svart 5.000:-

1/2 sida i svart 2.750:-

(180x139 mm)

(87x165 mm)

1/4 sida i svart 1.500:-

Spalt 56x265 mm 2.250:-

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 40 01

E-POST laryngfonden.kansli@telia.com

POSTGIRO 90 02 02-3, 91 82 58-5

BANKGIRO 5936-5338

I N N E H Å L L

- 2 **Ledaren**
Ordföranden kåserar
- 3 **Vad kan man begära av livet**
Logopedstämman 2001
- 4 **Vad är nostalgi -**
om man inte har en framtid
- 5 **Gävleborgsföreningen**
inbjuder till en resa till Italien
Presentation av Sevinj
- 6 **Cancerfondens skolsatsning**
Projekt i Österåkers skolor
- 8 **Stockholmsföreningen ger**
anti-rökinformation i skolorna
- 9 **Hallandsföreningen:**
15 års-jubileum – Datakurs
- 10 **Från vit degklump**
till lättgräddad pepparkaksgubbe
- 11 **Den som gör en resa**
har alltid något att förtälja
- 12 **Livets trädgård**
En dikt som växer
- 14 **Svenska pärlor**
Ragnars smultronställe
- 16 **Göteborgsföreningen:**
Talkurs i Varberg
- 17 **Doktors spalt**
Läkaren svarar på frågor
Rätt lösning på LA-kryss 4
- 18 **Nytt LA-kryss nr 1/2001**

L E D A R E N

Vårt medlemsantal visade vid årsskiftet en liten ökning. Jag har haft förmånen att närvara vid de flesta av våra föreningars årsmöten. Där ser man ljus på framtiden, stor aktivitet råder bland annat bra uppföljning av patienter som behandlats för sin strup- eller munhålecancer.

Vi får hoppas att dessa personer senare blir medlemmar i någon av våra föreningar.

Vidare aktiviteter att glädjas åt är talkurser, samtalsgrupper, dietinformation samt förbundets funktionärsutbildning. Men nästan mest ändå var höstens tobaksinformatorskurs som blev mycket lyckad.

Åldersgrupperingen inom våra föreningar är ej till vår fördel. De som nu drabbas av vår sjukdom blir i de flesta fall strålbehandlade och så rehabiliterade att de kan återgå till sina tidigare arbeten. På så sätt blir de svåra att "fånga upp" som eventuella medlemmar. Hur vi skall åtgärda detta problem får vi diskutera inom våra föreningar och förbundet.

Angående muntorrhet har ett överklagande av ett beslut av en försäkringskassa vunnits och patienten fick rätt till förhöjd tandvårdsersättning. Mycket intressant för vår del och vi kan få anledning att återkomma till detta.

Bo Persson

SVENSKA
LARYNGFÖRBUNDET

- ♥ har ett tiotal läns- och regionföreningar runt om i landet
- ♥ bevakar och tillvaratar medlemmarnas intressen
- ♥ arbetar aktivt för att hjälpa medlemmarna tillbaka till ett meningsfullt liv
- ♥ ordnar rehabiliteringsseminarier och -resor
- ♥ har sitt kansli i Stockholm
- ♥ arbetar för att starta samtalsgrupper för både patienter och anhöriga antingen via sjukvårdspersonalen eller i lokalföreningarnas regi
- ♥ ger ut tidningen (LARY) med aktuell information, artiklar och reportage
- ♥ har regelbundet kurser för förbundets och föreningarnas förtroendevalda samt antirökinformatörer
- ♥ håller kontakt med myndigheter och serviceorgan
- ♥ tillhör Handikapporganisationernas Samarbetsorgan
- ♥ är en av huvudmännen i Cancerfonden
- ♥ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder
- ♥ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped, kurator och dietist
- ♥ har instiftat den fristående Stiftelsen Laryngfonden

Vad kan man som handikappad begära av livet?

Funderingar från
– Ewa och Adam Mannelid –

Det är viktigt att alla människor, gamla, unga, handikappade får bli bekräftade av vår omgivning till det som vi kan och känner.

Tyvärr är det oftast inte på det viset. Friska människor har aldrig den förståelsen och den känslan för lidandet som den sjuke upplever. Oftast är det okunnighet och oförstånd.

Ofta funderar man på det lilla ordet OM.

- OM jag kom till doktorn i tid?
- OM jag inte rökte så mycket när jag var ung?
- OM jag lyssnat mer till mina nära?
- OM jag inte nonchalerade min förkylning?
- OM jag skulle fått informationen innan allt detta hände?

OM, OM, OM!

Det lilla ordet ger oss ofta ångerkänslor men det finns alltid två sidor av varandret. Den vinnandes och den förlorandes sida.

Vi vill väl vara på den vinnandes sida, folk avskyr förlorare. Alla vi människor genomgår olika perioder här i livet.

Att födas har sin tid. Att studera har sin. Att välja partner har sin tid. Att skapa familj har sin tid och att åldras har sin tid.

Om man lever får man uppleva alla de skiftningar som berikar livet och ger oss en meningsfull tillvaro fast vi inte kan delta i alla diskussioner. Våra röster är skrovliga, för somliga oförståeliga och tystare.

Men man skall inte förtvivla, man skall försöka finna det minsta goda i tillvaron.

Bortsett från vårt handikapp sitter vi fortfarande på gungbrädan och gungar. Just då är man på den yttersta kanten och tror sig trilla ner, lyftes plötsligen gungbrädan upp och vi kan gunga vidare en stund till.

Låt oss ta vara på stunderna.

Ewa&Adam

Logopedstämman 2001

Svenska Logopedförbundet håller stämma vartannat år. I år gick den av stapeln på Norra Latin i Stockholm. Svenska Laryngförbundet var inbjudet att ha en monter uppställd för att kunna presentera oss och lämna information samt knyta viktiga kontakter. I år representerades vi av Bo Persson första dagen och Gunnar Schneider den andra.

I år kunde vi ställa ut en sprillans ny utställningskärm som drog till sig många besökare. Intresset var

stort för den information som vi kunde ge. Våra nya foldrar kom nu väl till pass. Det var ca 200 logopeders som deltog från i stort sett alla sjukhus och övriga logopedinstanser över hela landet. Det har blivit tradition att Svenska Laryngförbundet är värdar vid lunchen en av dagarna. Så också i år.

Vi riktar ett stort tack till Logopedförbundet för att vi får delta i deras stämma.

BO PERSSON/GUNNAR SCHNEIDER

Nya kvastar sopar inte alltid bäst! Men förnyelse kan också vara väldigt bra!

Vad är nostalgi - - om man inte har en framtid

– Text: Gunnar Schneider, Bild: Bo Zachrisson–

Alla ni som läste Lary nr 4 år 2000, har säkert förstått att nästan hela redaktionen har bytts ut. Birgitta och Elise har slutat, inte för att de var för gamla till sinnet utan för att ett visst årtal bestämmer att nu måste du sluta att arbeta "därmed basta".

Gun-Marie Larssons kontrakt gick ut till nyår och förnyades tyvärr inte. Jag som nu har arbetet tillsammans med dessa oerhört duktiga människor och fått mycket respekt för vad de utträttat, känner mig lite ensam i det fortsatta arbetet. Jag tvekade länge om jag skulle fortsätta. Som tur är så kommer Ragnar Sarin att stanna kvar i redaktionen, han har varit en trygg och pålitlig medarbetare. Bra på att sätta komma på rätt ställe, läsa korrektur och haft många fina synpunkter. Dessutom har han skrivit några mycket intressanta artiklar. För att inte tala om korsordet, som är hans helt och hållet.

Nåväl, även om saknaden efter gamla kvastar är stor, så måste ju vår tidning leva vidare och jag har därför bytt skepnad. I stället för att bara vara med i redaktionen så kommer jag från och med detta nummer att göra utformningen (layouten). Detta är inte så lätt eftersom den förra layoutaren (Bertil) var mycket duktig.

Nu är det ju så att man inom musiken har rätt att stjäla 4 takter! Och det har jag gjort. Hur mycket det är i tidningssammanhang vet jag inte men vissa förändringar måste det ändå bli i detta nummer.

Den nya redaktionen

I den nya redaktionen kommer alla som är nya på kansliet att ingå. Seviny Neimatova (presenteras

Redaktionen läser och slutgranskar korrekturet av detta nummer av Lary.

utförligare på annan plats) samt Bo Zachrisson som är ny chefsredaktör. Jag vill inte vara pessimistisk men jag har vissa farhågor om att de ändå inte kommer att ha den tid som fordras för att göra en tidning. Det finns många andra sysslor som de måste sköta. Därför har jag sagt ifrån mig allt ansvar, även om jag kommer att hjälpa till om det behövs. Men jag har nog fullt upp med utformningen av vår tidning, samt allt annat som jag åtagit mig i förbundet.

Utställningarna skall utformas och skrivas. Historieboken skall vara klar till vårt jubileum 2002, men tillsammans med "klipporna" Sivan och Sten-Ove så kommer vi säkert att klara det. Munhälcancerfoldern är en tung produktion med många medarbetare inom sjukvården som skall samordnas. (Jag hoppas på Gun-Maries välvilliga hjälp). Ja, visst ja, jag höll på att glömma att räddningspersonalen också ska få information.

Fy tusingen! När jag sitter här och summerar allt det som skall göras nu i vår så funderar jag på, "vad sjutton håller du på med Schneider"? Men samtidigt så vet jag att jag inte kan låta bli. Dessutom är det ju så himla roligt.

Den förra redaktionen har fått mycket beröm för hur tidningen har lyft sig. Det är många som är delaktiga i detta. Jag har varit en liten kugge. Nu är det en ny organisation och jag säger bara det.

"Våga inte säga ett ont ord om tidningen i fortsättningen heller, för då får Expressens redaktion ta över". Så det så!

Viktigt med era bidrag

Nu kommer jag med den stående uppmaningen:

Det är era bidrag som gör att vi kan hålla en bra standard på Lary. Så fortsätt att rapportera från föreningarna. Det är jättekul, stimulerande och mycket läsvärt.

Ett nytt temanummer

Kanske är det dags att vi själva får komma till tals. Att vi får skriva lite om oss själva. Skryta lite om hur bra vi klarade av vår situation under behandlingstiden av cancer.

Därför vill vi ha artiklar om hur du upplevde din situation vid beskedet om cancer, under strålningen, operationen samt eftervården. Var den bra? Var den dålig? Skriv och berätta.

Temanummer

Vår tanke är att göra ett temanummer med berättelser och tips från alla er som genomgått behandling i strupe och munhåla. Skicka in en kort snutt eller en hel artikel om hur du tog dig igenom behandlingen! Hur du upplevde sjukvården! Vad du gjorde för att må bra! Hur många kilo du gick ner! Om du rökte innan! Ja i stort sett allt som har med din cancer att göra. Har du bilder så skicka gärna med dessa också. Om inte annat en liten bild på dig själv så vi vet vem du är.

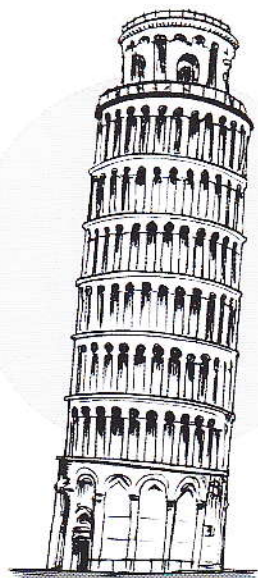
Om temanumret blir nr 2, 3 eller 4 vågar vi inte säga. Det beror på hur mycket material som kommer in från er läsare.

Fatta pennan eller krama datorn och bli en journalist i ett nummer av Lary, uppmanar Gunnar Schneider.

Inbjudan från Gävleborgsföreningen

Hej alla glada vänner ute i föreningarna

Här kommer ett litet erbjudande till er som är intresserade av att följa med på en bussresa till Italien i slutet av september och början av oktober.

Toscana

Vi åker till Toscana den 26/9 och kommer åter 6/10 alltså 11 dagar.

Påstigning efter vägen

Resan går som vanligt från Gävle med upphämtningar efter vägen ända ner till Trelleborg.

Där tar vi färjan över till Travemünde. Vi har två övernattningsnätter under resan till Toscana. Samma sak på hemresan "fast tvärtom". På bussen kan vi som vanligt köpa vår lunch av vår trevliga chaufför Lenart.

Väl på plats har vi halvpension med frukost.

Utflykter

Vi har planerat in några besök på vingårdar. Ev. en dagstur till Pisa.

Är du intresserad!

Hör av dig till undertecknad så fort som möjligt, så får du prisuppgifter och övrig information.

**Siv Baglien, Oxtorget 1 B, 826 32 Söderhamn
Tel&Fax 0270-164 59**

Sevinj Neimatova

- ny medarbetare på kansliet och i redaktionen

Mitt namn är Sevinj Neimatova och jag är 34 år. Jag kom till Sverige för 8 år sedan för att min man bodde i Sverige sedan 1984. Jag har en dotter och vi bor i Liljeholmen.

Jag kommer från Azerbajdzjans vackra huvudstad Baku, som ligger vid Kaspiska havet. I mitt land var jag lärare. I Sverige har jag gått olika språkkurser, yrkesarbetat, utbildat mig till ekonomiassistent och genomgått flera datautbildningar. Jag har ett stort intresse inom ekonomi och data, tycker om musik,

böcker, vara ute i naturen och laga mat. På fritiden arbetar jag ideellt: jag är aktiv i ett Azerbajdzjanskt Riksförbund och redaktör för en tidning. Jag trivs bra i Sverige.

Hösten 2000 började jag arbeta deltid som ny medarbetare på

Laryngförbundets och Laryngfondens gemensamma kansli. Nuförtiden jobbar jag mycket med fonden, därför att det finns mycket att lära. Jag klarar mig, eftersom jag har lätt för att lära mig nya saker. Så småningom ska jag lära mig förbundets

arbete också. Det är mänskligt och spännande att hjälpa handikappade människor och lära känna laryngföreningarna och dess medlemmar.

Jag kommer också att ingå i den nya redaktionen från och med detta nummer. Det är roligt att medverka vid framtagandet och utgivningen av tidningen Lary. Eftersom jag har erfarenhet på det här området, tror jag att det inte blir så svårt för mig att delta i det.

Till slut vill jag säga att jag arbetar på ett miljövänligt och trivsamt ställe och har trevliga och snälla arbetskamrater. Hittills har jag trivts med mitt arbete och hoppas att det ska fortsätta så här.

Cancerfondens skolsatsning i ett pilotprojekt i Österåkers Kommun

– av Lena Fahlström –

Under vårterminen 2000 startade Cancerfonden ett projekt förlagt till skolorna i Österåkers Kommun. Man ville ha närheten till storstaden i en kommun med både förorts- och landsortsprägel.

De teman, som man skulle fokusera på, var tobak, kost och solning. En i kommunen verksam lärare fick uppdraget att leda projektet. Lena Fahlström är lärare vid Röllingby Gymnasium i Åkersberga och har arbetet med detta projekt under ett år.

Den första terminen förbereddes rektorerna och lärarna på att en särskild satsning skulle göras i Österåkers skolor. Det första riktigt stora framsteget kom då Kommunstyrelsen fattade beslutet att

att vi inte enbart arbetar för en förändring.

På låg- och mellanstadieskolorna efterlevs tobakslagen, vilket däremot inte gjorts på kommunens gymnasieskola.

Lärare och elever på Röllingbyskolan

samtliga kommunens lokaler skulle vara rökfria från 2000-07-01. Till stöd för beslutet hade Cancerfondens tidskriftsblad Rökfria barn delats ut till alla förtroendevalda. I samma veva erbjöd Roslagshälsan personalen att delta i rökslutargrupper.

Kunskap och attityder

Lena Fahlström har besökt alla skolor i kommunen och gjort projektet känt. Det finns både ett behov och ett intresse för frågorna.

– Jag betonar hälsoaspekten i arbetet och vill att barn och ungdomar ska bli medvetna om de val de gör i livet, säger Lena Fahlström. Mycket handlar om kunskap och attityder och det tar tid att förändra en tillåtande inställning till tobak till en motsatt. Men det får inte innebära

har fått elever att påverka sina föräldrar i rökfri riktning och störst "nytta" känner de att de gör i mellanstadiet, där barnen ännu inte börjat röka och där de fortfarande är mycket mottagliga för påverkan till en rökfri attityd. Klasser har även skrivit brev till dem efter besöken. Så visst finns även skriftliga bevis för att informationen har haft effekt.

Temadag

Den största samlade insatsen hittills skedde 21 januari, då Röllingby Gymnasium genomförde en Temadag "Hälsa till Röllingby" under rubrikerna Tobak-Kost-Solning.

Laryngföreningens sex informanter fanns på plats och lungläkaren Matz Larsson från Regionsjukhuset i Örebro likaså.

Cecilia Boldeman, folkhälsovetare från Cancerpreventiva enheten Karolinska Sjukhuset, talade om hur stor hudcancerrisken är vid solning. Johanna Strömberg 27-årig student berättade om sin leukemi och vägen genom tuff behandling till tillfrisknande.

En ung cancerforskare från Uppsala var inbjuden men blev tyvärr sjuk.

För att starta året "Sätt Sverige i rörelse" erbjöds också alla elever att delta i Qigong-program under ett lektionspass.

Restaurangeleverna på skolan

Laryngföreningen i Stockholm har lagt ner många timmar på besök i klasser i vår kommun. Oförtröttligt har Gunnar Schneider tackat ja, då jag ringt och frågat, om de kunnat komma. Gunnar och Svante Edman

Gymnasieklass på Röllingbyskolans bygg- och anläggningslinje. Lena Fahlström från Cancerfonden sitter längst bak i skolsalen.

Alla elever sitter som tända ljus. Många är frågvisa medan andra klasser är lite blygare.

hade gjort ett eget program, där en rätt sammansatt kost jämfördes med en inte lika bra variant - en så kallad tallriksmodell för den enkla jämförelsens skull.

ICA sponsrade alla med frukt. Den lokala ICA-butiken skänkte apelsiner, äpplen och bananer, 900 av vardera. Mycket generöst! Kostchefen i kommunen hade dagen till ära valt en särskild meny med enkel men nyttig, god och tilltalande mat.

Heldagsprogram

Det blev alltså ett heldagsprogram, där ett schema för varje klass hade gjorts i förväg, så alla visste vart de skulle gå. Alla kunde tyvärr inte få besöka samtliga stationer men vi ansvariga hade en plan.

Det är i allmänhet så att på vissa av gymnasieprogrammen röker fler elever än på andra. Därför placerade vi just dessa klasser hos Larynginförmatörerna. Vi vet att många elever blev tagna av att möta dessa modiga män och kvinnor. Plötsligt

Ragnar Sarin informerar en gymnasieklass på temadagen.

blev det tydligt och påtagligt vad rökningen kan ställa till med. Dessutom fanns här de konkreta bevisen och dem kunde man inte avfärda.

Flera av dessa elever har också slutat att röka.

- Givetvis önskar vi att än fler sällar sig till den gruppen. Åtskilliga elever har anmält sitt intresse för att med hjälp av Roslagshälsan sluta med sitt tobaksbruk.

Resultatet på skolan är en klart ökad kunskap om frågorna, berättar Lena Fahlström.

Ska sluta röka

-När jag idag säger till någon som står och röker på skolgården behöver jag inte argumentera längre, säger Lena Fahlström. Eleven fimpas och brukar säga att han ska sluta.

Medvetenheten finns där nu och det gläder mig. Attityden mot tobak finns säkert också för att Laryngföreningen gjort ett så bra jobb. För några kommer rökstoppet, vill jag tro, även om det dröjer ett tag.

Intresset är stort

Fler gymnasieskolor har visat intresse för en sådan här dag.

Men just nu arbetar vi på Cancerfonden med ett rikstäckande skolprogram riktat till alla Sveriges skolor. Det är en kampanj i anslut-

Svante Edman och Stickan Falk berättar om vad de har gått igenom.

ning till att Cancerfonden fyller 50 år. Vår förhoppning är att den kampanjen ska väcka lust, vilja och intresse för vårt program i hälsans tecken.

Samarbetet med Laryngföreningen här i Stockholm kan inte nog uppskattas och vi önskar givetvis att kontakten lever vidare.

Vi som här på Cancerfonden är skolansvariga är Lena Fahlström och Marie Louise Lind. Vi kan nås på Cancerfondens telefonnummer 08/677 10 00.

Stor satsning på anti-rökinformation på skolorna i Österåkers kommun

– av Gunnar Schneider –

Stockholmsföreningen har under hösten och vintern varit ute i nästan samtliga skolor i Österåkers kommun. Det har vi gjort i samarbete med Lena Fahlström som är projektansvarig på Cancerfonden för detta projekt.

Det började med Bergaskolan i Åkersberga som hade invigning efter att hela skolan rustats upp. Tre klasser i högstadiet fick höra oss prata om rökning och cancer. (Fyra av dessa ungdomar besökte oss sedan på kursen för tobaksinformatörer, detta skrev vi om i förra numret).

Vår information slog tydligen mycket väl ut eftersom vi nästa gång kallades till Hackstaskolan som var en mellansstadieskola. Även denna gång var det tre klasser som vi drillade med vår information. Nu rullade den brömda stenen i gång för både Margaretelundsskolans och Röllingbyskolans högstadie besöktes och informerades.

Sluta röka kontrakt

Det senaste besöket fick Röllingbyskolans gymnasieelever. Skolan hade en temadag och den här gången var vi hela sex informatörer som två och två hade fyra lektionstimmars till vårt förfogande, totalt tolv klasser "fick stå ut med oss". Men eftersom vi fick stor respons och många frågor så är vi säkra på att dom tog till sig vårt budskap.

När vi också fick höra att klasserna i högstadiet på Röllingbyskolan tillsammans med lärarna hade startat en kampanj för skrivande av kontrakt på att inte börja röka. Vilka straff som utdelades om man började vet vi inte men ändå så är initiativet mycket lovligt.

En ytterligare bevis på uppskattning blev det när vi från Margaretelundsskolan fick en bunt närmare bestämt 17 handskrivna kommentarer. Vi återger några här dels som illustrationer och dels som citat. Det är kul med uppskattning eller hur!

"Jag tycker att det var intressant och bra att veta. Jag vill absolut inte va så där, därför ska jag inte börja röka. Jag tycker att dom var bra på att berätta". Stefan

"Jag tycker det var jätte bra att de kom och berättade. Efter det vill man aldrig börja röka"

"Det var spännande! Och det var bra att ni kom i 6:an för om ni kommer i tex 8/7 kanske några röker och då inte bryr sig för dom har svårt att sluta röka" Hej då!!! Från ?

"Jag tänker aldrig börja röka! Det var bra att ni kom och jag hoppas att ni fortsätter att prata med andra barn" Johan N

"Jag tyckte att det var bra att ni var här, för när jag sa det till min mamma så slutade hon röka. Jag tänker aldrig börja röka! Men det var lite läskigt!"
Från Lisa 6Ti

Ja! det får nog räcka annars kanske det börjar bli tjatigt och kanske lite skrytigt!

Hej!
Det var väldigt bra att dom kom hit & läsa här. Aldrig så tydligt & roligt om man kanske att det är en tankeställare & jag har aldrig funderat på att börja röka. Och nu tänker jag aldrig göra det!
Tante
Så mycket
från Jennie

Hej!
Det var jättespännande och jag tycker att det var väldigt bra att ni kom!
Jag hoppas att jag inte blir stor & börja röka när jag
MH
Sofa

Jag tyckte att det var bra, för jag kommer aldrig att börja röka.

Hallandsföreningen firade 15 års-jubileum

Ordförande Ulla Karlsson hälsade oss alla hjärtligt välkomna till detta seminarium som hölls på Tylöbäck Kursgård.

Efter lunchen höll klinikchefen på öronkliniken i Halmstad, Finn Jörgensen ett mycket intressant föredrag om tumörsjukdomar i öron-, näs-, halsområden. Där han också med hjälp av overhead-bilder förklarade tydligt för oss om hur de olika tumörerna oftast är placerade och olika sorters behandlingar för detta.

Efter eftermiddagskaffet kom Gun Britt Karlson från kirurgen i Halmstad och berättade om olika möjligheter för rehabilitering, tex Lydiagården utanför Höör, där man också kan få ta in med sina anhöriga.

Därefter talar vår ord-

Vi är samlade utanför lägerstugan på Tylöbäck Kursgård

förande i Svenska Laryngförbundet, Bo Persson, om föreningarnas verksamhet i hela Sverige. Det finns nu 11 föreningar runt om i landet, varav Hallandsföreningen var en av de första.

Efter allt detta allvarliga blir vi så underhållna av trollkonstnären Bo Karlén. Nu försvinner kort, ägg dyker upp, snöre ändrar längd och mycket annat. Vi får många härliga skratt och ser nog lite frågande och undrande ut efter föreställningen. Kvällen avslutas med en god middag och vår ordförande överlämnar en blomma till Bertil Anderssons fru Svea. Bertil var föreningens första ordförande men orkade på grund av sjukdom ej närvara.

TENT&FOTO

EILSABET FROST-JOSEFSSON

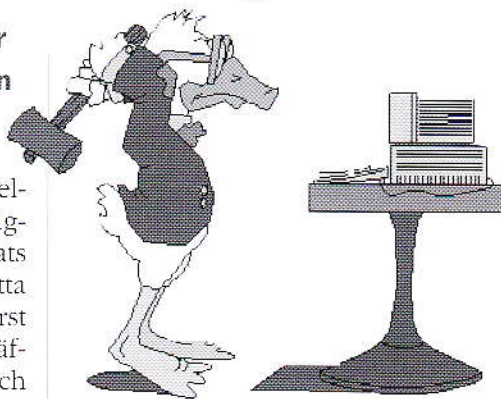

Trollkonstnären Bo Karlén får här hjälp av Kjell Paulsson

Datakurs för Hallandsföreningens medlemmar

Hallands Laryngförening har här i Halmstad under hösten gått på Datakurs.

Vi var 8 deltagare som flitigt deltog i dessa lektioner. 10 torsdagseftermiddagar i rad har vi träffats och fått en liten inblick i hur detta med data egentligen fungerar. Först var det ju mycket svårt att t ex träffa med musen på olika tecken och bokstäver. Denna förmågan blev med tiden bättre och vi har varit inne och arbetat i programmet Word, ett

program för dokument och brevutskrift. Vi provade också Excel ett

program för bl a kalkyler. Någon av de sista gångerna tittade vi lite på Internet och all information man kan få där samt lite på E-mail.

Allt var mycket intressant men man förstår ju att det här med data inte är så enkelt. Framför allt skulle man ju behöva ha en dator i hemmet för att sitta och leka med.

Vi rekommenderar i alla fall samtliga föreningar i Sverige att starta sådana kurser för att få en liten inblick i denna nya värld.

EILSABET FROST-JOSEFSSON

Från vit degklump till lättgräddad pepparkaksgubbe

– av Gunnar Schneider –

En vintrig tisdageftermiddag i februari lyfte BLX739 med bland andra 28 glada men lite bleka stockholmare från Arlanda för att 8 timmar senare lyckligt landa på Teneriffes flygplats.

Mycket trötta och mitt i natten kom vi fram till hotell Piramides. Halv ett fick man äntligen en sängfösare för att sedan krypa ner i en säng, som visade sig vara en tegelsten. Näja vadå man skulle ju ändå inte sova så många

Hotell Piramides

timmar. I alla fall inte i sängen. Det fanns ju en pool med vilfätöljer. Och en sandstrand med härliga vågor.

Några ordentliga medresenärer makade sig upp på morgonen för att få en sangria och lyssna på informationen från resebyrån. Själv måste jag erkänna att jag varken ville ha något att dricka eller var intresserad av deras utflykter. Vi hade ju också ett eget program som vi skulle följa efter bästa förmåga.

Hotellen bildar en kompakt mur mot havet

Restaurangerna var både många och bra så det var svårt att välja, om man inte blev inslängd!

Det var något konstigt på himlen

Det blev väl en smärre chock när jag klev ut på balkongen så där en halv elva. Det var något konstigt på himlen. Varm var den också. Och väldigt gul. Men det spred sig en jättehärlig känsla av välbehag i hela kroppen.

Förutom den hårda sängen så var hotellet helt OK. Mataffären och baren fanns på hotellet. Gångavståndet till strandpromenaden var bara nyttig. Det enda som inte var så nyttigt på stranden var alla ölställen. Rund om magen var man ju förut.

Vädret var som en svensk högsommardag fast lite varmare på kvällarna. Under den veckan som jag var där så hade vi det underbart.

Gympa och motion

Vår lilla mysiga sjuksköterska Maria hade mottagning varje morgon mellan nio och tio. Som tur var så slapp jag besöka henne. Vid 10-tiden varje morgon träffades vi i foajen för att

Sjuksyster Maria med några av gympadeltagarna

gå igenom dagens program. I bland gympade vi och ibland blev det långa promenader. En dag åkte ett gäng på bussutflykt runt Teneriffe. Flera kvällar hade vi gemensam middag.

Det var en sak som jag och min fru missade. Tisdagens båtutflykt till La Gomera. Vi fick kliva upp klockan fem för att ta bussen till flygplatsen. Istället för en härlig båttur blev det en skakig Boing 787 eller nänting sänt.

GUNNAR, EN LÄTTGRÄDDAD PEPPARKAKSGUBBE.

PS! Jag var vansinnigt avundsjuk på resten av gänget som fick stanna kvar en vecka till och komma hem som chokladbollar. DS!

Den som gör en resa har alltid något att förtälja

– av Ewa och Adam Mannelid –

Vi träffades på Arlanda kl 15.00 för vidare destination till Canarieön, Teneriffe. Alla kände glädjen över att komma från det kyliga Stockholm till Teneriffes värme.

Mitt i natten landade vi på Teneriffes flygplats och for sedan med bussen till destinationshotellet.

Efter incheckningen var det bara att krypa till sängs. Vi vaknade till en solig varm morgon och dom flesta av oss andades in den friska varma luften utan några harklingar.

Gympa

Syster Maria samlade gruppen och informerade om programmet. Varje morgon mellan 09.00-10.00 hade Maria mottagning som var välbehövligt och sedan hade vi gympa och "stretching" i pation. Efteråt promenerade vi längs stranden ca 3-4 km. En del låg på playan vid havet och en del vid poolen. Alla var överens om att den varma luften var en välsignelse för andningen och det sociala umgänget har ingivit lust till att kämpa och acceptera handikappet. Vi gjorde utflykter runt omgivningarna. Speciellt glömmet vi väl aldrig vår bilresa till Teide som lig-

Mäktiga Teide fick ett besök av våra deltagare

ger 3.750 m över havet. Det var ett äventyr. Smala kurviga vägar, höga berg, djupa dalar och raviner. Alla tittade och njöt av den exotiska naturen utom chaufförerna. Att dom klarade den vägen skall dom ha en eloge för. Att vi överhuvudtaget kom tillbaka till hotellet var ett under.

Svenska kyrkan

Vi besökte Los Christianos och den svenska kyrkan, där blev vi trakterade med svenskt kaffe och hembakade kanelbullar.

På kvällspromenaderna blev vi

ofta tilltalade av vänliga och trevliga inkastare till alla dom matställen och restauranger som det vimlade av. Tyvärr var det många av oss som var beroende av en speciell diet, på det sättet var det svårt att välja mellan alla dessa utbud. Många lagade sin egen mat. Huvudsaken var värmen, luften och gemenskapen.

Tack Laryngfonden

Efter två veckor tog det roliga slut. Och med saknad lämnade vi Teneriffe. Vi kom hem till ett kyligt Stockholm friskare och gladare än när vi lämnade det.

Playan på Teneriffe

Våra researrangörer Tord och Mats

Tack till Laryngfonden och våra rescansvariga Tord och Mats.

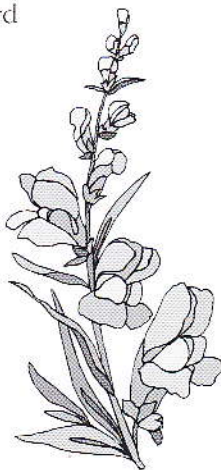
EWA OCH ADAM

Livets trädgård

Livet tänker jag mig som en trädgård med många slags olika blommor. Trädgårdarna ser olika ut beroende på vad det är för jordmån och på vem som äger den.

En del trädgårdar

blir aldrig ompysslade varken av ägaren eller andra utan naturen själv tar hand om allt. Andra blir vårdade av både ägaren och andra som gärna passerar förbi.

En del ägare är noga

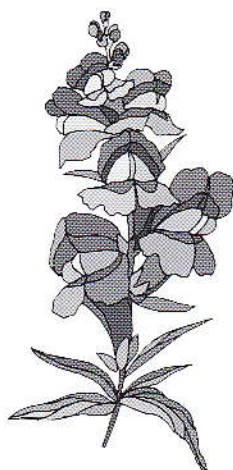
med att plocka bort ogräs, tistlar och törnen och många avsätter mycket tid till att rensa bort ogräset på djupet. Andra ägare kanske bara emellanåt drar bort det ogräset som är mest störande för stunden.

Det är jobbigt

att rensa på djupet. Det tar på krafterna och det tar tid. Det är mycket enklare att bara rätta till det som stör just nu.

Om man gräver

på djupet och låter arbetet ta den tid och kraft det behöver så får man ett bättre resultat som är mera långvarigt. Det nya ogräset som kommer in får då ingen chans att rota sig så djupt.

En del trädgårdsägare

bryr sig inte så mycket om sin trädgård och vad som växer där. De ser bara allt arbete som behövs för att få ordning på det vildvuxna. De vill ha en snabb förvandling och har svårt att avsätta den tid det tar för att få trädgården att blomma.

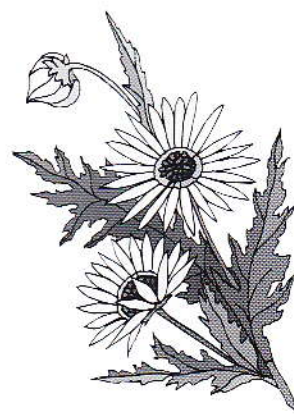
De som har vackra trädgårdar tar sig ofta tid att läsa

om olika slags växter och vill gärna veta vad som krävs för de olika blomsorterna. De talar med sina vänner om dem och de utbyter erfarenheter. Ibland kanske de stöter på problem i sin trädgård som varken vänner eller böcker kan lösa, men då sväljer de sin stolthet och anlitar professionell hjälp för att komma tillrätta med problemet.

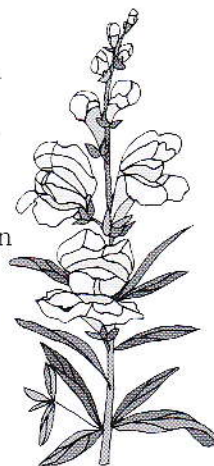
Man kan inte

skydda sig mot ogräset för dess frön flyger fritt. Men man kan förhindra att ogräset rotar sig för djupt och tar överhanden i trädgården. Men en trädgård helt utan ogräs finns inte.

Om man under en period inte haft tid eller kraft att rensa bort det störande ogräset kan man behöva ta i med hårdhandskarna för att få ordning i trädgården. Ogräsets rötter kanske har trasslat in sig i den riktiga blommans rötter och ibland kan det vara svårt att se skillnad på rötterna.

Ibland är man så ivrig med att få ordning så att man tar i så hårt så att rötterna på den riktiga plantan blir skadade. För att blomman ska överleva måste den få extra omsorg under en tid och man får vattna noga. Ibland behöver man gräva upp någon blomma.

Ogräset kanske tagit
överhanden
men för att rädda blomman
gräver man upp den.

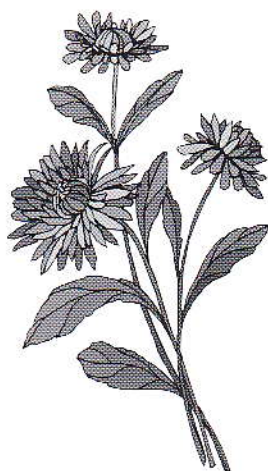
Man kanske tycker
att blomman
kommer mer till sin rätt
om man planterar den
någon annanstans.
Men det är jobbigt
för blomman
att bli uppgrävd
och planterad någon annanstans.
Det kan ta tid
att rota sig
och att börja blomma igen.

Livet
är som en trädgård.
Vi har alla
olika förutsättningar
beroende på
uppväxtmiljö
och arvsanlag.
Men tanken var nog aldrig
att vi skulle se likadana ut.

De människor
som arbetat
med svårigheterna
som de mött i livet
- och som låtit det
ta både tid och kraft
- är ofta starka människor.
De kanske inte
var det från början,
men genom sin vilja
att ta bort
det oönskade (ogräset)
som kommit in i deras liv,
har de blivit starkare.

För en del människor
behövs det kanske
flera jobbiga omplanteringar
innan man hamnar
i rätt jordmån - i rätt miljö -
och kan börja blomma.

De människor
som arbetat
med det de mött i sitt liv
är ofta vackra människor.
De kanske inte alltid
har en ytre skönhet
som man först lägger märke till
men de har något vackert
inom sig.
Ju mer man talar med dem
och ju mer man lär känna dem
desto vackrare blir de.

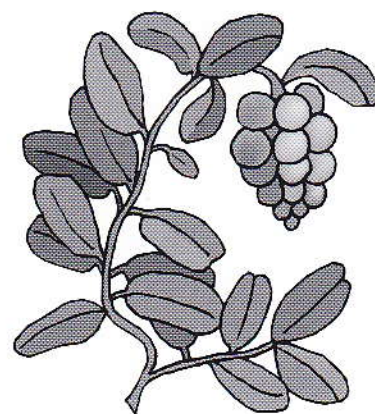
Men även en vildvuxen trädgård
som inte blivit
ompysslad och vårdad
av någon
kan ha sin charm
men den kan vara
svårare att upptäcka.

Om du har en vän
vars trädgård
tycks vara vildvuxen
i dina ögon,
kan du inte
bara klampa in
och börja gräva
och rensa bort
allt ogräs
utan ägarens samtycke.
Men tillsammans
kan ni gå en promenad i trädgården
där ni samtalar om
vad som kanske skulle behövas
för att blommorna
skulle kunna
komma till sin rätt.
Försiktigt kan du fråga
om din vän
vill ha hjälp i sin trädgård
med att plocka bort
löv och torra kvistar,
och grenar
som inte längre bär frukt.

Tag dig tid
att vårda din trädgård - ditt liv -
och var noga med
vad som växer där.
Försök att välja bort
sådant som påverkar dig negativt
och så långt som det är möjligt;
omge dig med positiva människor
som får dig
att trivas och må bra.

Se på dina egna förutsättningar
och kom ihåg
att allt blommar inte
i alla trädgårdar,
och allt blommar inte
samtidigt.

CARINA INTO

Svenska pärlor

– av Ragnar Sarin –

Vårt avlånga land är fullt av pärlor, som är värda att besöka enskilt eller i grupp.

Alla är kanske inte så väl kända, men vi bär nog lite tillmans på våra egna pärlor och varför inte dela med oss.

Redaktionen inviterar till pärlspridning och här kommer en pärla som Ragnar hittat.

ett norskt äkta par, Linn Stokke och Atle Brynestad, har förlöst en pärla ur en slumrande tillvaro. De köpte 1997 Steninge slott vid målarviken Skarven strax sydost om Sigtuna. Efter omfattande restaureringar öppnades slottet och Steninge kulturcentrum för allmänheten sommaren 1999. Trots att jag bott i trakten i närmare 30 år visste jag

Ponnyridning

då inget annat om Steninge än att man tillverkade blomkrukor där.

Det har funnits bebyggelse vid Steninge sedan 1200-talet. 1667 ärvde Carl Gyllenstierna Steninge gård efter sin mor. Han blev året efter som 19-åring kammarherre hos änkedrottning Hedvig Eleonora. Han steg raskt i graderna och blev 1679 generalguvener för drottningen livgeding (tidens fallskärm för kungliga änkor).

Han fick också direkt kontakt med änkedrottningens stora slottsbyggen (Stockholms slott, Drottningholm, Strömsholm bl.a.) och de arkitekter hon anlätade. Det finns en bevarad generalplan för Steninge från 1670-talet som förmodligen är ritad av Nicodemus Tessin d.ä. Ritningarna till slottet och de båda flyglarna gjordes av Tessin d.y. och var färdiga 1681. Tessin har själv sagt att han ansåg Steninge vara sitt mästerverk.

Färdigt 1705

Att Steninge kunde uppföras berodde till stor del på ekonomiskt bistånd från änkedrottningen. De två flyglarna - Biljardflygeln och Drottningflygeln - byggdes först och därifrån följde de två det fortsatta bygget. Om Gyllenstierna sägs: "Han såg bra ut och var välgörande

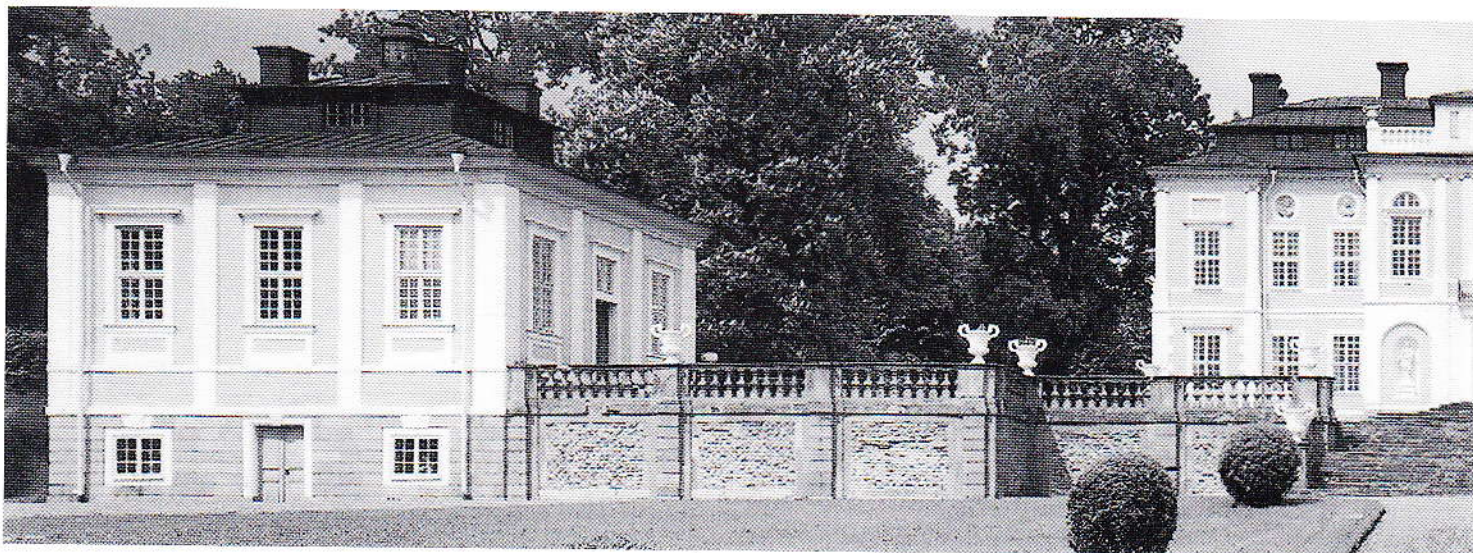

Ljusstöperi

fri från allt djupsinne" och om relationen: "Samtiden synes ha tolkat änkedrottning Hedvig Eleonoras gunstbevis som ett utslag av inte enbart platoniska känslor". Slottet stod färdigt 1705 och firades med en hejdundrande invigningsfest i augusti.

1794-1810

Under 1700-talet kom Steninge att via arv tillhöra slakten von Fersen. Axel von Fersen d.y. var fideikommissarie 1794-1810. Han vistades inte speciellt mycket på Steninge, men i en dagboksanteckning skriver han: "Det är drottning Hedvig Eleonora, vars älskare Carl Gyllenstierna var, som har hjälpt till att bygga detta hus - och det är magnifikt. Analogien gjorde att jag ännu mer fäste mig därvid". Han syftade förmodligen på sin egen relation

Glashytta

med den franska drottningen Marie Antoinette. I den engelska parken vid Steninge finns ett minnesmonument över Axel von Fersen på den plats, där hans stoft förvarades efter lynchningen vid Bondeska palatset fram till dess han fick en hederlig

Carl Gyllenstiernas Slotsglas från 1705

begravning i Ridderholmskyrkan 4 månader senare efter att ha blivit rentvådd från ryktena om att han skulle ha förgiftat arvprinsen Karl August.

Eva Dickson

En tredje personlighet med anknytning till Steninge är Eva Dickson (född Lindström) som växte upp där.

Hon kom att höra till 1920-30-talets stockholmska jet-set och var en mycket omskriven äventyrska. Hon gjorde bl.a. långa bilfärder genom Sahara och omkom i en bilolycka utanför Bagdad 1938. Hennes liv beskrivs i en nyutkommen bok av Lena Wisacius "Ett bedårande barn av sin tid".

Modernt lantbruk

Steninge slott blev trots det välvilliga stödet från Hedvig Eleonora faktiskt inte fullständigt inrett förrän i början av 1900-talet. Professor Isak Gustaf Clason, som också ritat Hallwylska palatset, ledde en pietetsfull restaurering och komplettering av anläggningen. Under 1800-talet hade också Steninge utvecklats till ett för tiden mycket modernt lantbruk. Den praktfulla stenladugården stod färdig på 70-talet och omnämns som "Sveriges kanske präktigaste ladugård". Både slottet och ladugården har under senare år byggnadsminnesförklarats.

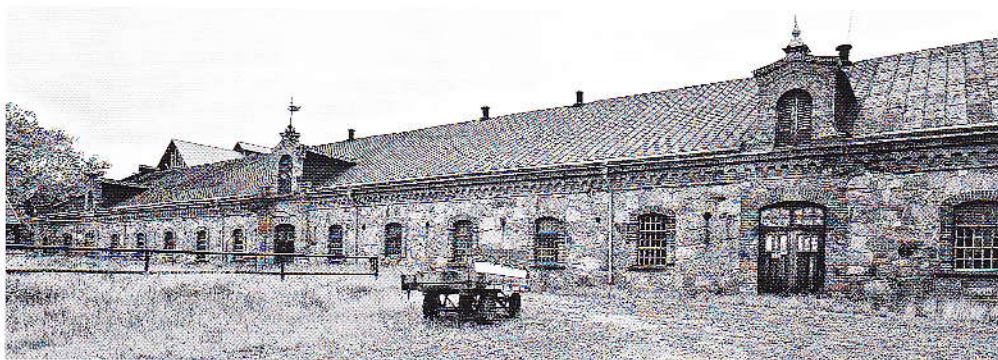
Öppet för allmänheten

Sedan paret Brynestad tog över Steninge har alltså slottet på nytt reno-

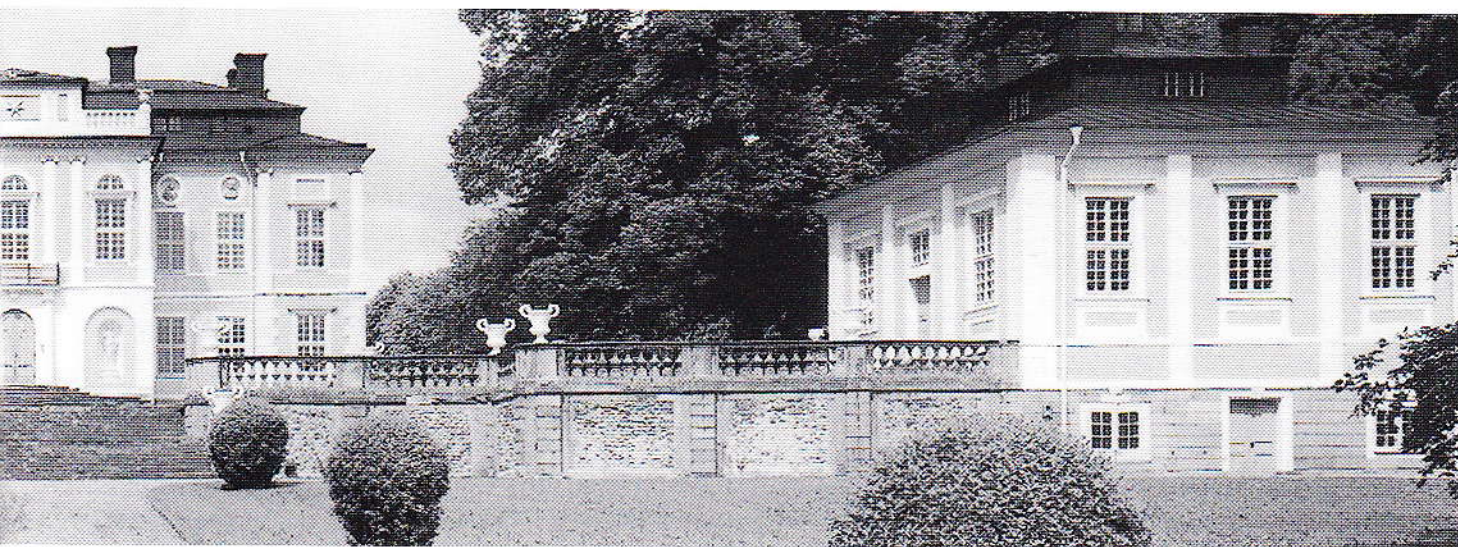
verats och är nu öppet för allmänheten sommartid. Vid slottet finns då två serveringar, men man kan också ta med sin egen pick-nick och slå sig ned i gröngräset. Av stenladugården bevarades endast stenmurarna och den har fått ett helt nytt innehåll och rymmer nu Steninge kulturcentrum. Där finns konstglashytta, keramikverkstad, ljusstöperi, fabriksförsäljning och en restaurang från vilken man kan se glasblåsarna arbeta. Man kan själv pröva på att blåsa glas (tyvärr inget för oss som är laryngektomerade) liksom att stöpa ljus.

Fabriksförsäljningen har en mängd vackra saker att erbjuda och även andrasorteringar som passar den lilla plånboken. På loftet finns ett galleri, där man under våren i år kan se verk ur Lasse Åbergs samlingar. Kulturcentret liksom slottsparken är öppet året runt. Restaurangen serverar under advent även ett fint julbord. Sommartid går det direktbuss till Steninge från Sverigehuset vid NK och man kan också åka båt dit från Stadshuskajen. Steninge är väl värt ett eller flera besök tycker

RAGNAR SARIN

Stenladugården med Galleri Steninge

Talkurs i Göteborgsföreningen

– av Gunnar Persson/Birgit Risberg Berlin –

Laryngföreningen i Göteborg anordnade talkurs för opererade medlemmar och deras anhöriga den 25-26 oktober 2000 på hotell Fregatten i Varberg. Fregatten användes tidigare till fryshus men byggdes 1990 om till hotell med 170 bäddar. "Ett mycket trivsamt hotell att bo på" konstaterade vi.

Efter incheckning på hotellet samlades vi till en gemensam lunch. Därefter började programmet med en presentation av kursinnehåll och deltagare.

Temat för talkursen var: Kommunikation

Dag 1

1. Vi gick igenom vilka faktorer som kan tänkas påverka kommunikation såsom hjärnstress, hörsel, mimik- "nolla" ("fågelholk"), lyssnande, brevskrivning, kroppsspråk, ögonkontakt, artikulation, riktning av rösten, tecken, gester, röstgenerator, personlighet, närkontakt (kramas), tempo, styrka och humor. Som vi insåg var det mycket att ta hänsyn till och tänka på i kommunikation med andra människor.

2. Efter genomgång av ovanstående delades vi in i smågrupper. Tre grupper med opererade medlemmar samt en anhöriggrupp. Arbetet i grupperna gick ut på att sätta ihop en muntlig framställning, som skulle framföras andra kursdagen.

3. Logoped Ulla-Britt Tengstrand föreläste om olika behandlingshjälpmedel som filter, röstventiler. Deltagarna utbytte erfarenheter om bl. a. rengöring av röstventil med spolvätska, den torra luftens inverkan på slemhinna, som gör att det lätt blir blödningar.

Vidare framkom att de opererade har olika ventilfabrikat. Vilken typ av röstventil, Blom-Singer eller Provox som är lämplig för en viss

patient avgörs före operationen av teamet, kirurg och logoped, kring patienten.

4. Efter middagen informerade logopederna om utvecklingsarbete inom rehabilitering efter laryngektomi och om återkommande regionmöten i Västra Götaland.

Dagen avslutades med frågetävling.

Dag 2

Inleddes med redovisning av grupparbeten:

Närvarande vid kursen var: Inga & Ove Gyllensten, Kenneth & Ann-Marie Ohlsson, Gunnar & Dagmar Persson, Elsy & Fale Johansson, Anita & Ulf Ankar, Ulla & Stellan Dahlén, Ester & Gunnar Johansson, Maj & Inger Lindqvist Johansson, Gullvi & Gösta Jorhede, Mona Gustavsson, Inga-Lill Östberg, Mona & Per Bengtsson, samt logopederna Ulla-Britt Tengstrand Borås och Birgit Risberg Berlin Göteborg.

Först ut var grupp 3:s representant Stellan Dahlén som talade över ämnet "Kommunikation mellan olika grupper i samhället förr och nu" och det framgick tydligt att Stellan var van att tala inför grupp.

Grupp 1 hade valt ämnet "Att vara föredragshållare" och gruppens synpunkter presenterades av Gunnar Persson på ett lättsamt och humoristiskt sätt.

För grupp 4, anhöriggruppen, redovisade Inga Gyllensten på ett enkelt och rakt sätt hur gruppen diskuterat "De anhörigas medverkan i olika sammanhang bl.a. vid talkurer". Det framkom att anhörigas synpunkter sällan efterfrågas men att det är viktigt att deras åsikter får komma fram och att dom har möjlighet att delta mer aktivt i kurser som denna. Som exempel nämnde Inga att anhöriga oftast förbises av

sjukhuspersonal som är involverad i patienten. Visserligen ska patienten stå i centrum men var står den opererades make-maka?

Grupp 2 hade valt två representanter, Ulf Ankar och Mona Bengtsson, att tala över ämnet "kommunikation". Ulf och Mona påpekade att ingen av dom hade tidigare talat inför grupp, trots det gjorde de en lysande framställning och talade bl.a. om att människor idag är självupptagna, att arbetstempot är högt uppskruvat och bidrar till att män-

niskan känner sig stressad. Vidare framkom att det är viktigt att känna trygghet i den lilla gruppen för att där utvecklas för större uppgifter.

Vi analyserade de olika framställningarna i fråga om:

- Artikulation
- Riktning av rösten
- Ögonkontakt
- Hjälpmedel (mikrofon, talförstärkare)
- Tempo. Pausering
- Kroppsspråk

Därefter var det dags för utvärdering av kursen. De flesta tyckte nog som jag att det hade varit en givande samvaro.

Dagen avslutades med en gemensam lunch på hotellet och sedan skildes våra vägar.

GUNNAR PERSSON/BIRGIT RISBERG BERLIN

Svar på frågor till Doktors spalt

Docent
Richard
Kuylenstierna

Jag har länge gått och funderat på vad följande diagnos betyder?

Laryngektomerad, hypofaryngektomerad på grund av recidiv av tidigare strålbehandling, hypofarynxcancer?

Efter operationen har matstrupen krympt så det är bara möjligt att äta tunna soppor. Dessutom passar inte talventilen p.g.a. att ventilen inte passar i fisteln, talförmågan fungerar inte. Detta beror på att det bara finns en diamesterstorlek.

Min fråga är. Har ni hört talas om detta eller känner ni till någon patient som har eller haft samma problem som jag. Kan man få sin matstrupe vidgad.

Önskar få svar i någon form.

HENRY

Frageställaren vill ha utrett vad några medicinska begrepp betyder och han vill också få veta vad man kan göra med en för trång matstrupe.

Fråga 1

Vad betyder diagnosen.

Laryngektomerad, hypofaryngektomerad på grund av recidiv av tidigare strålbehandling, hypofarynxcancer?

Svar:

Jag vill först resonera något om orsaken till att vi använder en medicinsk terminologi som många gånger kan vara svår att förstå för patienter och anhöriga. Skälet är inte att medve-

tet göra det svårare för icke-medicinskt sakkunniga eller utbildade att förstå vad som händer i sjukvården. Tvärtom har man på senare år lagt sig vinn om att i möjligaste mån uttrycka sig i tal och skrift på ett sådant sätt att patienter och anhöriga kan förstå. Den medicinska terminologin är mycket gammal och baserar sig i allt väsentligt på benämningar och beskrivningar som har sitt ursprung i latin eller grekiska. På vissa språk, exempelvis engelskan, är ofta den latinska och den egna terminologin identiska, vilket gör det enklare för den engelska patienten att förstå när han läser sin journal. I Sverige är det emellertid inte så utan vi har oftast egna svenska namn vid sidan av de medicinska orden. Som exempel kallas det maskformiga bihanget som ger upphov till blindtarmsinflammation för appendix på latin och sjukdomen appendicit på engelska.

När Du nu undrar vad laryngektomerad, respektive hypofaryngektomerad betyder så är det bra exempel på att vi använder parallella benämningar i Sverige, nämligen den latinska, professionella och vid sidan av denna allmänt vedertagen benämning på organ och sjukdomar. Laryngektomerad utgår från substantivet larynx som betyder struphuvud och ordet laryngektomerad betyder att man avlägsnat

struphuvudet. På samma sätt betyder hypofaryngektomerad att man avlägsnat nedre delen av svalget helt eller delvis. Recidiv av tidigare strålbehandling betyder att en tumör uppstått på platsen för struphuvud eller nedre delen av svalget trots tidigare strålbehandling.

Fråga 2

Kan man få sin matstrupe vidgad.?

Svar:

Efter den typ av operation som Du refererar till kan svalget bli trängre än vad det var före operationen, beroende på att man blivit tvungen att avlägsna slemhinna. Detta kan leda till svårigheter att svälja och också svårighet att använda röstventil om en sådan finns inopererad. Den vanligaste behandlingsformen vid en förträngning av svalget är att man nedför en ballong eller en sond av varierande storlek och aktivt vidgar det trängsta området. Många gånger går detta rätt så bra men ibland går det inte alls. Dessutom är det så att vidgningen eller dilatationen kanske behöver upprepas, till och med många gånger.

RICHARD KUYLENSTIERNA

DOCENT, ÖVERLÄKARE

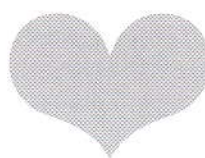
Tel 08-51774237, Fax 08-51776267,
E-post richard.kuylenstierna@ks.se

Rätt lösning på LA KRYSS 4

Förstapristagare blev Elvi Levin,

Ludvika

Andrapriset togs hem av Leif Welander, Upplands Väsby och tredjepriset gick till Eva Thors Eslöv. Redaktionen niger, bockar och gratulerar alla pristagarna.

DARIFRÅN SÅGS X PÅ TV	JÄRNEK	VILL UPP	MUNT-LIG	HAR LOM	GAMMAL I GÅRDEN	SENT TILL-LAGG	GÖR DEN RENT PÅ TV?	ÅTER-VANDE INTE	MAGRA MAGER ENVISA?	MISSIL	REN	SAS-DEL	ARBETS-LARA
GAV X UT 1973					→		→						
DÅ GÅR DET UN DAN									HO				
10 ¹² I SMS				KANSKE FOR FLASKOR		FACKLIG INGER		KNAPP		FÖR PÅ-TRYCK-NING		NÄSTAN FAST	
HETER X							I SLUTET AV EDER STD		HÄSTSHOW SNABB-LJUS?				→
GÅR SNABBT UTFOR	OCKSÅ X		FINNS I GBG LÄGRLAND				EN KORT OCH EN LÅNG STAT					KRAV	
HÅRT TRÅSLAG								SAGO-SLUT		PAR DRIVER EKAN			
→			EN CA-RL						ÖDLA			KORT LUMEN OMORNADE	
SMÖ-RÄR	EL-VA		DROG							FINSK PRESI-DENT			
GUDOM			FÖR ÄRA										SLING-RADE
OKÄND			KORT LÄTT							KVICKHET PORTRÄT-TERADE			
SKJUTS UPP	ÖL FRÅN Ö-SUND								HELIGT KARL				
	→	SÄNDER I FIN-LAND	BAR ULAN		GÖR EN DEL I SMYG					KAN INGAS	PUR		
KAN SIG STRUMPA													
BJUDER KANSKE X PÅ OND					MJÖLK-SOCKER	FODER FRÅN V&S	Ö-VUL-KAN	EN AV YARA ÄLDSTA	FACK MED BERT		EJ DEN VILDE TON		KANSKE EN STUMP
→												GÖR MÖRK-RET	0000 0000
FRED FLINTA	MED MED						MED MULLOR			SES MED KALLE			
RO-KO-KO	SOM EN NORS	BENA BÅDE BLÅ OCH GRÅ									BADORT I VAST ERBIUM		
	→	ÄR EN DEL SÄLLSKAP						ÖREBRO-BLAD	GUDA-DRYCK KALTA				
							SOM GÅR FARS-NAMN						
SKICK OCH FASON						EKO-NOMI					IT. KOMP.		BARA R
RAGNAR SÄRIN	TON GÖL				FÖR STA-VANGER-FLYG				MED ALMA			BARA R	

LA KRYSS. Lösningen på krysset kan skickas till Svenska Laryngförbundet, Barks Väg 14, 170 73 Solna före den 3 maj 2001. Märk kuvertet "La Kryss 1/2001". Först öppnade rätta lösning belönas med en lott från Cancerfondens Rikslotteri. Andra pris är 8 vykort med motiv av Carl-Anton, tredje pris är 6 vykort. Rätt lösning på krysset och pristagarnas namn publiceras i Lary nr 2/01.

Namn:.....
 Adress:.....
 Postnr:.....
 Postort:.....

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

läns och regionalföreningar

med kontaktpersoner

Laryngföreningen Dalarna

PER TESTAD

Kung Magnigatan 19, 791 51 Falun
Tel: 023-267 17

Laryngföreningen Gävleborg

SIV BAGLIEN

Oxtorget 1 B, 2 tr.
826 32 Söderhamn
Tel & Fax: 0270-164 59
Mobil 070-548 60 39

Norra Sveriges Laryngförening Umeå

BO PERSSON

Övre Hantverksgatan 20A
831 86 Östersund
Tel. 063-12 30 41
Mobil 070-512 51 96
E-post bo.persson.laryng@telia.com

Hallands Laryngförening

ULLA KARLSSON

Betelvägen 10, 302 30 Halmstad
Tel. 035-10 21 23

Stockholms Läns Laryngförening

GUNNAR SCHENIDER

Henriksdalsringen 45, 131 32 Nacka
Tel. 08-615 03 24
E-post gunnar@nbox424.swipnet.se

Sydöstra Laryngföreningen

KJELL ANDERSSON

Rättarvägen 4, 612 31 Finspång
Tel. 0122-155 47

Södra Sveriges Laryngförening

LENNART JOHANSSON

Per Albin Hanssons väg 56 B,
214 63 Malmö
Tel. 040-96 23 40

Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 Göteborg

GÖSTA JORIEDE

Lilleby Bäckedalsvägen 99
423 49 Torslanda
Tel & Fax. 031-56 35 41

Uppsala Laryngförening

STIG JOHANSSON

Fyrislundsgatan 60, 754 46 Uppsala
Tel. 021-41 74 76

Västmanlands Laryngförening

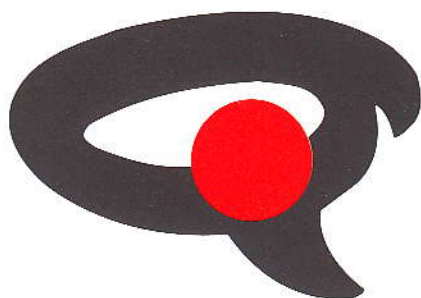
KAARIO VUOLLE

Lerkärmsgatan 10, 732 51 Västerås
Tel. 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands Län

STEN-OVE PETTERSSON

Styrbordsgatan 12, 652 27 Karlstad
Tel. 054-21 87 35

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

*i kamp mot
strup- och munhålecancer*

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom

områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Bidrag och gåvor emottages tacksamt på:

**Bankgiro: 5936-5338 • Postgiro: 90 02 02-3
91 82 58-5**

Ansökningsblankett för bidrag finns hos:

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks Väg 14 / 170 73 SOLNA / tel: 08-655 40 01

e-mail: laryngfonden.kansli@telia.com

PROVOX® *FreeHands HME™*

- Magnetsystem som ger ett lägre talmotstånd
- Justerbar hostventil för maximal komfort
- Med utbyttbar Fukt-Värmeväxlare (HME)
- Unika sidoöppningar för luft
- Flera inställningsmöjligheter
- Diskret design för maximal komfort
- Enkel hantering och underhåll

Ny Tracheostoma Valv för tal med fria händer